

INTERVIEW

Vjeronauk u osnovnoj školi: pogledi i iskustva

Ja sam Miroslava Mamić, profesor geografije, te vjeroučiteljica već treću školsku godinu u OŠ Rudeš u Zagrebu. Uz vjeronauk predajem i zemljopis. Razrednica sam jednom od šestih razreda. Radila sam i u srednjoškolskim centrima u Zagrebu i Krapini, te u obrazovanju odraslih uz rad. Tako sam, barem mislim, ipak stekla potrebna iskustva za vjeronaučni rad u školi. U prosvjeti radim više od dvanaest godina.

Poziv vjeroučiteljice prihvatila sam nakon zajedničkih promišljanja sa suprugom i župnikom vlč. Ivanom Bolkovcem koji me je u svemu poticao i ohrabrivao. Željela sam pomoći, na nov način, u odgajanju naše djece. Prihvatila sam izazov da nakon krute socijalističke, anacionalne, protuvjerske škole djecu odgajamo na temeljnim kršćanskim i ljudskim vrijednostima. Škola nije samo ustanova gdje se stječe znanje, nego - što je važnije - to je mjesto gdje treba odgajati mlade ljude. Uvijek sam se u dvanaestogodišnjem radu trudila djecu odgajati za odgovornu slobodu, povjerenje, za spoznaju sebe kao osobe, pojedinca koji se mora uklopiti i živjeti zajedno sa svojim narodom. Učenje sam pokušavala pretvoriti u želju za znanjem, a znanje u radost. Sva ta moja prijašnja razmišljanja i događanja u našem narodu bili su mi poticaj da shvatim da se naši snovi počinju ostvarivati. Razmišljala sam o svom mjestu, ulozila u svim tim događajima. Mali noćni razgovori sa suprugom i župnikom rezultirali su upisom na dodiplomski studij na Katehetskom institutu Bogoslovnog fakulteta u Zagrebu, te na

teologiju laika na Institutu za teologiju laika.

U OŠ Rudeš vjeronauk pohađa oko 85% učenika svih uzrasta. Ja radim s vjeroučenicima petog, šestog i sedmog razreda. Struktura učenika je u svemu vrlo šarolika: od socijalnog statusa pa sve do vjerskoga. Ima učenika koji vjeronauk pohađaju od prvog razreda, i onih koji su za Boga čuli samo u psovkama. Moj prvi ulazak u razred kao vjeroučiteljice, usprkos dvanaesto godinjem iskustvu, bio je izrazito nabijen osjećajima... od radosti do osjećaja vrlo velike odgovornosti sebi i Bogu. Ciljevi vjeroučitelja jasno su izraženi u "Glasniku" Ministarstva prosvjete i kulture Republike Hrvatske: "Opći ciljevi katoličkog vjerskog odgoja i obrazovanja u osnovnoj školi proizlaze iz teološko-eklezijalnog i antropološko-pedagoškog utemeljenja takvog odgoja i obrazovanja u suvremenom pluralnom i multikulturalnom društvu. Katoličku Crkvu smatra se pozvanom i dužnom upoznati sve ljude koji to žele s porukom kršćanske vjere o cjelini i najdubljem smislu čovjekova života i svijeta. Ona to svoje poslanje na poseban način ostvaruje i prikladnim oblicima sustavnog vjerskog odgoja i obrazovanja u crkvenoj zajednici i u školi. Na taj način Crkva ostvaruje dio svog evangelizacijskog i diakonijskog poslanja, tj. ispunja svoju zadaću naviještanja Evanđelja i svoje služenje (svoju djelotvornu ljubav) na području odgoja i obrazovanja." U tako postavljenim ciljevima ja kao vjernica i vjeroučiteljica želim kroz svoje iskustvo vjere,

svjedočeci življenjem vjeru svojih predaka i Crkve, naviještati Evanđelje novim naraštajima odgajajući ih za odgovornu slobodu u našem slobodnom hrvatskom društvu, na korist sebi i narodu kojemu pripadamo, a na slavu i čast Bogu. Ta naši biskupi pišu u svom dokumentu "Radosno naviještanje Evanđelja i odgoj u vjeri" (1983): "Mogli bismo reći da se krajnji cilj vjeronaučnog odgoja i obrazovanja sastoji u razvijanju sposobnosti vjeroučenika za uspostavljanje istinskih odnosa prema cjelokupnoj vlastitoj duhovno-tjelesnoj stvarnosti, istinskog odnosa u životu i radu s drugima, istinskog odnosa prema svijetu i osobito istinskog vjerničkog odnosa prema Bogu."

Mislim da je uvođenjem vjeronauka u škole učinjen bitan pomak u kvaliteti (ne mislim reći da je vjeronauk prije bio manje kvalitetan) jer sada se predaje sustavno od početka do kraja školovanja. U kombinaciji sa župnom katehezom, prigodom uvođenja u sakramente, otvara velike mogućnosti za sustavan i kvalitetan vjerski odgoj na spoznajnoj razini, kao i za stvaran konkretan život u crkvenoj zajednici, koja je živi organizam kojega smo i mi udovi. Kvalitetan vjeronauk jamče dobri, stručni vjeroučitelji koji se pedagoškim radom dokazuju u radu s djecom, koji svoju vjeru žive i svjedoče svojim životom ono što poučavaju. Vjeroučitelji moraju biti otvorenih očiju i ušiju, moraju dobro osjećati bilo mladih naraštaja da bi mogli odgovoriti na sve njihove zahtjeve. Pri tome ne treba robovati klišejima već treba nastojati pronaći najbolji put do dječjeg uma i srca. Treba iskoristiti sve znanstvene potencijale, sve djelatnike, sav um i zanos da ostvarimo vlastiti model hrvatskog vjeroučitelja.

U izvođenju nastave koristim obvezatne katekizme za pojedine uzraste: "Pođimo zajedno", "Put u slobodu", "Snagom Duha". Smatram da su to vrlo dobri katekizmi, i sadržajno i metodički. Za svaki nastavni sat pokušavam se spremati što bolje mogu, da što jednostavnije i točnije mogu djeci približiti Istinu. Biblija mi je osnovni priručnik. Često se koristim književnim tekstovima iz obvezne školske lektire. Likovno izražavanje, likovni govor vrlo je važan način

izricanja doživljaja biblijskih tekstova. Slušanje glazbe i meditacija, koje su učenici zavoljeli, uvode ih u nov svijet razmišljanja o zadanoj temi. U predavanjima mi pomažu i dijapozitivi, fotogovor... Na taj način postizem duhovnu dimenziju vjeronauka, što ga razlikuje od ostalih predmeta, a koje istodobno vjeronauk u sebe ukomponira, to jest da shvate cjelovitost vlastite duhovno-tjelesne stvarnosti. Želim im na primjerima različitih umjetnika dočarati mnogostrukost promišljanja o vjeri i Bogu, želim im reći da Bog istodobno i njima govori na vrlo različite načine o samo jednoj i jedinoj Istini. Svoje doživljaje i razmišljanja djeca uzvraćaju na različite načine: jedni se vrlo dobro i rado izražavaju govorom, drugi likovno... Tako nastojimo stvoriti istinski odnos prema svijetu i osobito istinski odnos vjernika prema Bogu. Djeca shvaćaju da se odnos prema Bogu ne može temeljiti na pasivnosti nego da cijeli život, uvijek i svugdje moraju biti *kreativni*.

Radovat će me ako nakon nekoliko godina rada u školi vidim i osjetim rezultate, jer duhovna dimenzija i ovakav rad ne pokazuju vidljive rezultate odmah. Generacije će nam o tome govoriti svojim životom i radom.

Ocjenjivanje vjeronauka kao predmeta, mislim, kod mnogih stvara probleme. To jest vrlo osjetljivo pitanje, jer kako reče jedna učenica: "Kako se može ocijeniti moja vjera?" Ako vjeroučitelj radi kao odgajatelj i učenika promatra kao cjelokupnu osobu, onda vrednuje sve osobine učenika, sve elemente ocjenjivanja, a to su: znanje, stvaralačko izražavanje (pismeno, likovno, glazbeno), kultura međusobne komunikacije i zalaganje. To vrednovanje je cjelovito i iza svake ocjene vjeroučitelj mora stajati, a učenik osjetiti povjerenje i nagrađivanje svoga cjelokupnog rada. Vjeronauk uz korištenje svih mogućnosti kreativne nastave učenicima treba biti radost, veselje, opuštanje i doživljavanje svih radosti života i vjere.

Kao žena u Crkvi osjećam veliki zadatak. Odgajati buduće generacije u vjeri, istini i ljubavi, u rastu s Crkvom, s Isusom, s Bogom, zadaća je koja nosi veliku odgo-

vornost. Neke strukture Crkve s nepovjerenjem gledaju na ulazak nas žena u Crkvu, jer zadatak koji nam je povjeren, a koji smo prihvatile, nije nimalo lak. Mislim da žena svojom prirodnom kreativnošću i intuicijom može osvijetliti nove putove vjeronauka u školi i svim crkvenim institucijama. Ovdje mislim na časne sestre koje su svojim radom i do danas pokazale svoj doprinos u odgoju i radu u Crkvi. Žene majke, svojim životnim iskustvom odgajatelja vlastite djece, mogu reći, pokazati, dati svoj doprinos u otvaranju Crkve prema društvu i cjelokupnoj zajednici.

Uvođenjem vjeronauka u škole javili su se i neki problemi. U nekim školama problem je uvrštavanje vjeronauka u redovnu satnicu. Sam status vjeroučitelja nije riješen

ni u Crkvi ni u društvu. Nije u potpunosti riješen ni studij za vjeroučitelje. To su samo neki od problema.

No usprkos svemu i svima učinjen je velik korak k boljitku. Valja težiti stvaranju vlastitog modela hrvatskoga školskog i župnog vjeronauka. To sigurno ne možemo učiniti čarobnim štapićem, nego upornim radom svih struktura u Crkvi i društvu, uz pomoć svih odgojno-obrazovnih djelatnika, od obitelji koja je temelj, do svih onih koji žele pomoći u stvaranju zdravog društva, s vjerskim, moralnim i etičkim osobinama svakog čovjeka.

To su, eto, moja razmišljanja o vjeronauku u školama. Vrijedan je truda, borbe, jer dobitak je velik. Bog neka nam pomogne u ostvarivanju te naše odgovorne zadace.